

„Беда“ четништва

– микро оквир –

Групе људи обухваћене мобилизацијом крећу у рат за одбрану земље. Већина од њих у томе виде понављање догађаја из 1914. кад су очекивали сличан развој. Верују у могућност отпора нападачу (!) и у управу земље за коју мисле да је њихова. То се углавном односи на Србе у сваком смислу.

Мало ко је од њих могао помишљати да их чека најгора капитулација и предаја земље и војске. Најспретнији и најодлучнији међу њима не прихватају заробљеништво и одлазак у логоре. Дража је најпознатији. Са групом истомишљеника одлази у свој родни крај и планира стварање језгра отпора. Знања о томе стичу се само на основу каснијих казивања учесника и савременика. Нека казивања су забележена тек деценијама касније. Стога није никакво чудо да се међу казивачима и њиховим сведочењима наилази на низ размимоилажења. На сличну појаву упозорава и Вук пре два века кад говори како је слушао приче организатора и првака устанка Црног Ђорђа (1804) и скоро са чуђењем констатује да „они не знају како је било?“. Ако је за видовитог Вука та појава била чудна, данас два века касније са овим искуством нема разлога за било какво чуђење. Учесници се налазе на различитим местима у време догађања и њихова искуства су различита. Ту је први разлог „неслагања“. Затим „чешаљ“ памћења и заборав код сваког појединца делује различито. Много важних детаља остало је незапамћено још у почетку, а потом се детаљи заборављају, сваки на свој начин. Стога не чуди да се и овде наилази на разлику у сећањима. Стручњак лако може да примети како у тој врсти сећања постаје и видне „празнине“ (беле мрље) о детаљима који нису ни „нотирани“ у памћењу, већ у моменту догађања, а то се тек касније може да (не) примети код самих учесника.

Узима се да је Дражина група од 26 људи код Равну Гору дошла ноћу између 10/11. маја, после месец дана пута и лутања од Славоније до Сувобора. Тај пут није протекао без опасности и ризика.

Постепено, проласком времена шири се глас – и то искључиво усмено „у поверењу“ – о језгру и долазе нови људи.

Мање упућени о томе говоре као Трећем српском устанку. Треба подсетити да је до 1900 трећи устанак био онај у Такову 1815.

Тако је преко Драже сачуван континуитет српског отпора хитлеровској сили. То је чињеница коју Србима ненаклоњени (а последње деценије су показале да их има много и на свим странама) не могу Србима да „опросте“ и ту треба тражити један од водећих разлога што су још током рата откачени и пуштени „низ воду“ да се даве. „Велики“ који су одлучивали од судбини света за следеће деценије (Стаљин, Американци, Енглези,

Ватикан) су поступили крајње „макијавелстички“. У сукобима две неједнаке снаге се редовно „помаже“ слабији и тако се јачи троши у већој мери. Све до доласка страних тенкова Српске националне снаге биле су неупоредиво јаче од интернационалних. Нарочито треба истаћи значај геноцидних Латина и њихове управе у Ватикану. Почели су као сарадници Хитлера и (посредно) Јевреја са геноцидом над Србима, затим се несметано укључили међу „победнике“ и наставили и даље да раде на уништавању Срба у новом друштву. Говори се како у хитлеровској Србији тобож није било усташа, што је још једна подвала. Такозвана немачка експедиција из 1941. биле су Немци само по униформи. „Експедиције“ су сачињавале усташе (међу којима је могло бити и Јевреја).

На овом примеру се очито показује разлике између краткорочног/искуственог гледања и гледања на дуги рок (у историјским размерама). Већ при заробљавању југословенских војника одмах је вршена „тријажа“ (Срби посебно, а онда сви остали). Срби су одмах спровођени на логорске „адресе“. На савременике и њихове сроднике и потомке то сазнање делује болно. Гледано дугорочно (у историјским оквирима) за Србе је та чињеница је била „спасоносна“. Кад би се рекло да је Хитлер (посредно) био спасилац – то делује перверзно – док је у стварности тако; рат је прошао и логораши се враћају кући у знатно већем броју него што би се то десило да нису били у логору. Да су остали на слободи, они би се у далеко већој мери укључили у грађански С:С рат и међусобно се уништавали, рат би био страшнији (ужасан је био и овако) и мало ко би дочекао крај рата.

Каснији победници и наводни ослободиоци су у то време (до 22.јуна) преко Стаљина били савезници са Хитлером. Ствари се мењају тек од Немачког напада на Русију.

Срби су делом доспели у логоре а они на српском простору омеђеном од Хитлера изложени уништавању од разних противника, данашњих демократа.

У циљу самозаштите Срби стварају више независних жаришта отпора која се касније повезују и уједињавају према околностима. Та чињеница представља посебну проблематику и изучавање ширих оквира. Тако настали самоникли покрети самозаштите имају више жаришта без међусобне повезаности и у почетку немају никакве везе са оним што се дешава на Равној Гори. Тек касније се ствари мењају и они се повезују.

Донекле би вредело при разматрању покрета правити аналогije са почетком устанка 1804. под Црним Ђорђем. Указано је на запажања Вука о разликама у сећању учесника. На нивоу данашњих знања о 1804. и Црном Ђорђу те разлике се указују као далеко веће а нарочито изненађује сазнање да суштински збивања из последње предустаничке године (1803) била су позната само наужем броју водећих људи о чему и остали прваци иако су били међу водећим нису никаквог појма имали. Низ тврдњи на које

се налази у стручној литератури, и које се примају као „непомерљиви“ факт не би могао да поступи иоле озбиљнију проверу. Сличности су велике и намећу се и у историјском и психолошком погледу као општи оквир понашања у сличним приликама опште угрожености целог народа.

Овде је од значаја пратити ток збивања првих недеља из живота покрета. Ко је са Дражом стигао на Равну Гору и учествовао у стварању одлука и даљих планова? По могућности створити хронику доласка и прикупљања нових људи као и њихову улогу и значај даљег деловања, односно „проширења“ деловања и стицања значаја.

Првих недеља свог постојања (без икаквог „званичног“ оснивача и почетка – што није нимало небитно, а обично се занемарује), покрет пролази кроз своју „праисторију“, фазу ослоњену искључиво на стицања (полузнања) усменим путем пошто никаквог другог начина за ту групу којима би се она користила за ширење вести о себи. Први опажаји и (полу)сазнања шире се шапатом, у поверењу и праћена подједнако неверицом услед несумњиве одбојности Срба према Немцима због неких искустава од само пре две деценије. Уз радост и неверицу шири се и страх. Честите људе радује појава неког жаришта отпора, али у почетку би њих далеко више радовало да се то збива негде „тамо“ даље од њиховог места из страха од репресалија немачког окупатора који се на низу случајева већ показао како немилосрдно гази да уништава све оно што би само могло да личи на неки отпор. До сада се то дешавало само кроз уништавања појединаца, што је окупатор објашњавао „превентивним деловањем како се увек чини у таквим ситуацијама. Сам Дража, као и већина официра дотле, био је мало познат у народу и окупљање непознатих људи око Равне Горе деловало је сабласно. У самом почетку су називани „шумци“, што је тада било заједнички израз за кретање свих непознатих особа чега увек има у сумутним временима. Касније се дешава обрнуто. Дражин покрет постаје „народни“. У његовим редовима је ипак било мало интелектуалаца.

Значајно је истаћи да су са Дражом на Равну Гору дошли млађи енергични људи, скоро нико виших официрских чинова чинова, што је природна и очекивана појава. Млађе људе је теже погађала новонастала ситуација створена неочекиваним успехом Немаца и понашањем и издајом околине. Затим, виши официри су у складу са војничком „дисциплином“ која их по њиховом схватању обавезује, прихватили факт капитулације и обавезу да буду одвођени у логоре.

Прошле су деценије од увођења „демократије“ у Србију а још увек о Равној Гори кружи искривљена слика услед полуковековног немилосрдног наметаног разорног деловања пропаганде победника на „савезничким авионима и тенковима“ који су од самог почетка уништава све што би и личило на нешто српско. Такви победници/издајници

својим покривитељима (данас несхватљиво-заједничким Стаљин, Черчил, Ватикан...) нудили сваку услугу у циљу уништавања свега православног и словенског. Данас то звучи невероватно да су се Стаљин и Латини нашли на истом послу. Стаљина као бољшевика није занимала судбина православних Срба које је доживљавао као главне противнике због њихове помоћи избеглим Русима (1920).

Покрет Равне Горе је био моћан са дубоким коренима у народу – оно чега „победници“ кроз рат нису имали и зато су систематски коренито уништавали све у вези са Равном Гором и тако је настало „разбијено огледало“, растурено на делове... Објавом мноштва нетачних и фабрикованих вести ствара се утисак исцрпности (па и егзактности) у циљу затрпавања истине, док се истовремено кроз период потпуне диктатуре и поседовања целокупне историјске грађе уништавало све што би могло да „компромитује“ издајнички антисрпски рад „победника“. Врхунац ироније долази кад „литература“ о Дражи и његовом покрету користи и њихове „исказе“ на тобожњем суду. Нити је ту било речи о суду у основном појму речи, нити се такви искази могу проверити – основни предуслов на послу ове врсте...

Затим, та иста „литература“ користи брозовске изразе НОП и слично. То је „пљачка“ своје врсте. Тиме се присваја монопол на борбу о ослобођењу, као да четници нису водили борбу за слободу. Слично чине и Јевреји кад својом причом о холокаусту као нечем потпуно страшном, што се не може поредити са појмом „геноцид“ иако обе речи значе исто. Затим Јевреји присвајају монопол на страдање под Хитлером као да Срби нису страдали под тим истим Хитлером.

Од догађаја је протекло 80 година, а код већине Срба као да се ништа не дешава. Они још увек живе оковани појмовима створеним у време диктатуре Броза, иако те диктатуре наводно више нема.